

פרוטוקול מס' 26

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
יום רביעי ט"ז בכסלו התשנ"ז (27 בנובמבר 1996), שעה 9:00

נכחו:

חברי הוועדה: עמנואל זיסמן - היו"ר
רפי אלול
שמריהו בן-צור
צבי ויינברג
רובי ריבלין

מחמנים:

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד
חה"כ טלב אלסנע
חה"כ מיכאל נודלמן
דוד לב - סגן מזכיר הכנסת
אריק קפלן - יועץ סגן שר החינוך
ד"ר יהושע דקל - מנהל רשות הספורט, משרד החינוך
מרדכי ארליך - סגן מנהל ומסמ"ר לחינוך הגופני-
רשות הספורט, משרד החינוך
עודד הכט - סגן מנהל - רשות הספורט, משרד החינוך
אורי חרלפ - מנהל המחלקה לספורט תחרותי,
משרד החינוך
אלי מלכה - סגן מנהל לתיקצוב וכספים-
רשות הספורט, משרד החינוך
קותי מרידן - מנהל התאחדות הספורט לבתי-הספר,
משרד החינוך
ד"ר גלעד ויינגרטן - מנהל מכון וינגייט
ד"ר אורי שפר - מנהל בית-ספר למאמנים בוינגייט
יצחק אופק
דבורה חמי-בולארד

מנהלת הוועדה: יהודית גידלי

קצרנית: חנה כהן

הנושא: רשות הספורט.

רשות הספורט

היו"ר עמנואל זיסמן:

בוקר טוב, אני מתכבד לפתוח את ישיבת הוועדה בנושא רשות הספורט. אנשי רשות הספורט יציגו מה עושה הרשות, מה תקציבה, מה סמכויותיה, מה הישגיה ומה מחדליה.

במשך שנים רבות ישנה תחושה שאנו עושים מעט מאוד לפיתוח הגוף, עד הכניסה לצבא וגם אחרי הצבא.

השבוע ביקרתי בבית-שאן במתחם שיש בו שני בתי-ספר, אחד דתי והשני כללי. בשני בתי-הספר אין אולם ספורט מאחר והם נבנו לפני 18 שנה. שנת הלימודים הנוכחית לא נפתחה עד שלא הבטחנו שתהיה אבטחה הקפית, והגנה בכניסה לכל בית-ספר. אך בשיעורי ספורט תלמידי שני בתי-ספר אלו יוצאים משטח בית-הספר, ורצים לתוך בית-שאן ללא שמירה. יוצא מכך שכל האבטחה הקיימת לא יעילה אם הם יוצאים מבית הספר.

בפסגת זאב שכונה ירושלמית הגדולה פי שלוש מבית-שאן, ישנו בית-ספר חדש שאין בו אולם ספורט.

ד"ר יהושע דקל:

בפסגת זאב נבנים שני אולמות ספורט.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אתה מדבר על בית-ספר חדש שיבנה, אך בבניין שנבנה לפני שנתיים על-פי סטנדרטים מקובלים אין אולם ספורט. בתל-אביב יש הרבה אולמות, אך בעיירות הפיתוח ובישובים קטנים, ואפילו בירושלים בירת ישראל אין הרבה אולמות ספורט.

אני רוצה לחזק את שר החינוך והתרבות, שתהיה לו עמדה איתנה ולא יכנע ללחצים דתיים צרי אופק שאין להם כל מקום במדינת ישראל. אין לעשות השוואות בין הבימה ובין הספורט, יש לתת תקציבים לכל המוסדות, דתיים, תורניים או אחרים על-פי הצרכים שיש לכל מוסד.

באזירה הזו אנו מבקשים מסגן שר החינוך והתרבות, העומד בראש רשות הספורט, מר משה פלד להציג את הנושא.

המגמה היא להוסיף תקציבים, לחזק יחמות ותוכניות, ולעשות את הכל על-מנת שיהיה יותר ספורט ופיתוח הגוף במדינת ישראל.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

בוקר טוב. אני מודה לך כבוד יושב-ראש הוועדה על ההזדמנות שניתנת למשרד החינוך ולאנשי רשות הספורט במשרד החינוך, להציג את מערכת הספורט במדינה.

אני רוצה להתייחס לשתי אמירות בדברי הפתיחה שלך. הזכרת את המילה "מחדליה", אני יודע שנושא הספורט עלה בוועדת החינוך של הכנסת מספר פעמים, אך תמיד בעקבות שערוריה, מחדל או כשלון גדול. זאת הפעם הראשונה שנושא הספורט עולה על שולחן

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

הוועדה, על מנת להבין את המערכת, להכיר אותה, ולראות לאן פניה מועדות על-פי השקפת העולם של אלו העומדים בראשה.

הזכרת את אולמות הספורט, ואני רוצה להזכיר שלפני שלושה חודשים הספורט במדינה חטף מכה אנושה, כאשר ממשלת ישראל החליטה, ללא מתן שיקול דעת למשרד החינוך, שהשנה לא יבנו אולמות ספורט. היה נהוג במשרד החינוך שכל שנה ניבנים 35 אולמות. השנה לא יבנה אף אולם ספורט. זו מכה קשה לספורט בראייה ארוכת הטווח ובעיקר בראיית מערכת החינוך שבאולמות הספורט האלה מתבצע למעשה החינוך הגופני.

הצגת הדברים שלנו תהיה צילום מצב זמני, ואני מדגיש את המילה זמני, כיוון שמיד אחרי חזרת משלחת ישראל מאולימפיאדת אטלנטה הוריתי על הקמת ועדה להפקת לקחים, ולא ועדת חקירה או ועדה לעריפת ראשים.

אני מכיר את תרבות הניהול הצבאית שלכל אירוע יש שלב תכנון, שלב ביצוע, ושלב סיכום. הוועדה תהיה בעצם סיכום של המערכת כולה. כמובן שהוועד האולימפי והגופים שאימנו והכינו הכל סיכמו לעצמם, אך ועדת ליון תהיה סיכום המערכת הכללית.

אני מזכיר את ועדת השופט דב ליון מאחר ובמנדט שהוא קיבל כלול גם נושא הנקרא מבנה מערכת הספורט במדינת ישראל. אי לכך, כאשר יוצג כאן מבנה הספורט, ייתכן שזהו צילום מצב זמני, עד לסיים עבודת הוועדה שאחת ממסקנותיה יכולה להיות שינוי צורות מבניות ברשות הספורט.

רפי אלול:

האם המחול, שנכנס השנה לתוכניות שלכם, הוא חלק מהמבנה החדש?

משה פלד:

לא. המחול היה תמיד חלק ממערכת החינוך הגופני.

אלי מלכה:

המחול קיבל השנה דגש חזק יותר.

רפי אלול:

תקנו אותי אם אני טועה. אני יושב כבר כמה שנים בוועדת החינוך, וזו הפעם הראשונה שאני רואה במסמך רשמי שנושא המחול התווסף לנושא הספורט.

ד"ר יהושע דקל:

זה נכון, אך בתוכניות הלימודים המחול הופיע כל השנים.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

אתה מכיר את הנושא כראש רשות מקומית שהתקציבים למחול הגיעו דרך מנהל התרבות, או דרך השלטון המקומי.

אני רוצה לציין עוד נקודה. בקדנציה הקודמת נעשה מהלך ראשוני להוצאת איגודי הספורט לעצמאות, כלומר, ביטול או הקטנת תפקידיה של התאחדות הספורט, וחיצוק מעמדם של איגודי הספורט.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

במהלך החודשים נובמבר ודצמבר יהיו בחירות בתוך האיגודים על מנת שאיגודי הספורט יהיו מיוצגים על-ידי האנשים העוסקים בספורט עצמו, ולא ע"י עסקנים. אני מקווה שמהלך זה יסתיים עד סוף 1996.

הושג סיכום עם הוועד האולימפי שעד סוף 1996 כל איגודי הספורט שמשותפים במשחקים האולימפיים יהיו מיוצגים בוועד האולימפי, דבר שלא היה קיים עד עתה. היום מיוצגים בוועד האולימפי גורמים אחרים ולא כל איגודי הספורט המשותפים באולימפיאדה. מהלך זה התחיל בשנתיים האחרונות ע"י סגן השר הקודם מיכה גולדמן ואנשי רשות הספורט. אני רוצה לציין את פעילותו של מיכה גולדמן בקדנציה בה כיהן כסגן שר, הוא השיג תקציבים רבים, ועשה רבות למערכת הספורט.

רפי אלול:

כל שר חדש מקים ועדת בדיקה חדשה. בעבר היתה ועדת מליניאק.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

לכל ועדה יש מטרה משלה. דו"ח ועדת מליניאק מונח על שולחנו של דב לוין כמו אורים ותומים, אך הוא עוסק בתחומים אחרים.

רפי אלול:

תוכל להסביר מה ההבדל בין ועדה זו לוועדת מליניאק?

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד פלד:

ועדת מליניאק מונתה ע"י השרה שולמית אלוני, לבדוק את מבנה מערכת הספורט במדינת ישראל. מליניאק איש ספורט רב-פעלים, אך הוא חלק ממערכת הספורט, ולכן מייד עם המינוי נוצרו אנטיגוניזם במערכת שפגעו בעבודתו. דרך אגב, בעקבות דו"ח זה יש מספר אנשים העומדים לדין. דו"ח מליניאק חשוב מאוד למבנה מערכת הספורט במדינה.

רפי אלול:

אלו סעיפים לקחת מהדו"ח, ואלו לא?

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

יש סעיפים בהמלצותיו שכבר מיושמים היום במערכת הספורט. ועדת לוין, קיבלה מנדט רחב ויריעה רחבה של נושאים לעסוק בהם. אני ביקשתי ממנו לעשות את עבודתו בשני שלבים: שלב ראשון - מסקנות על אולימפיאדת אטלנטה, כדי שנוכל להתכונן לקראת האולימפיאדה הבאה. בשלב השני אמורה הוועדה לעסוק בשאר הנושאים, כמו טיפוח ספורטאים צעירים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

כשנערכה קבלת פנים למשלחת לאולימפיאדה, הייתה גם התחייבות מסויימת שלא רק מי שזכה במדליית זהב יקבל מימון, כמו השייט גל פרידמן שקיבל 200 אלף שקלים, ומאמנו שקיבל 100 אלף שקלים. דובר על כך שכל ספורטאי שהגיע עד המקום השמיני כמו סמדג'ה, יעל ארד, קוג'ה, ואחרים יקבלו מימון מהמדינה. עברו 4 חודשים והם עדיין מצפים לקבל את מה שמגיע להם. אני לא נכנס לנושא מי חייב, אך האחריות היא על

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

הוועד האולימפי ומשרד החינוך. מדובר בסכום של 150 אלף שקל, ואלה שעשו מאמץ ראויים לקבל את המגיע להם.

סגן השר נקט עמדה ציבורית נכונה, ואמר לשני הספורטאים של מכבי תל-אביב שמגיע להם לקבל מימון לא מהמדינה, אלא מהאגודה אליה הם משתייכים.

ד"ר יהושע זקל:

בוקר טוב. ברצוני להצטרף לברכה של סגן שר החינוך. ככל הידוע לי זו פעם ראשונה שמתקיים דיון בוועדת החינוך, לא בגלל תקרית שקרתה, אלא דיון המיועד ללימוד הנושא. אנו נציג את הקשיים והבעיות שיש לנו, ואת מבנה המערכת. אנו נותנים הרבה קרדיט לוועדה, גם כמנוף לשינויים בתוך המערכת שלנו.

אתחיל להציג את חצי הכוס המלאה. אנו מתקרבים לשנת אלפיים, הזמן הפנוי הולך וגדל, הטכנולוגיה האדירה והמיחשוב מתגברים על החיים היום-יומיים. העלייה המבורכת שהגיעה לארץ הביאה עמה נורמות אחרות של משחקים שלא הכרנו, וספורטאים ברמה בינלאומית. החיים שלנו הולכים לקראת תחרותיות ומצוינות, כאשר הספורט הוא גם מטרה וגם אמצעי.

מתפתחת חקיקה בנושא, אך בקצב איטי, ולפי שיחה שהיתה לי איתך, אני בטוח שאתה אדוני היו"ר תקדם את כל התקנות. אני מקווה שבתקופה זו נושא החקיקה יקודם.

היו"ר עמנואל זיסמן:

נושא החקיקה לא קודם לא בגלל ועדת החינוך הקודמת, אלא בגלל בעיות שיש במשרדי הממשלה השונים. בדקתי את הנושא וכשהתקנות יובאו לפני הוועדה, אני אזרח כמה שאוכל.

ד"ר יהושע זקל:

בדברי הפתיחה נגע יושב ראש הוועדה בחלק כאוב, בנושא התשתית. עשינו סקר מתקנים במדינת ישראל, ובמונחים של 1994 חסרים 1300 אולמות ספורט לבתי-ספר חדשים. אני לא כולל במספר זה בתי-ספר שגדלו להיקף כזה המצריך אולם ספורט נוסף.

מבחינת מתקני הספורט במדינה, מערכת התשתית נמצאת בהחלט במצב קריסה.

רפי אלול:

אתה דורש שבכל בית-ספר יהיה אולם ספורט?

ד"ר יהושע זקל:

כן, אנו מתנים זאת שלא יבנה בית-ספר בלי אולם ספורט. אנו מעוניינים שאולם הספורט יופעל לכל הקהילה משש בבוקר ועד חצות.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

בהתחשב בעובדה שבמערכת השבועית של התלמידים, רק שתי שעות שבועיות מוקדשות לחינוך גופני.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

מרכזי ארליך:

מספר זה לא כולל בתי-ספר בני 4-6 כיתות. מדובר בבתי-ספר גדולים. אם נכליל גם את בתי-הספר הקטנים המספר גדול יותר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה עניין לשיקול דעת ומדיניות. אפשר להכניס תיקון לחוק, שכמו שאין להקים בניין או בית בלי מקלט, כך אין להקים בית-ספר בלי אולם התעמלות. שבניית האולם לא תהיה תלויה בראש עיר או בפרנסים למיניהם.

שמריהו בן-צור:

אלו עלויות גדולות.

רפי אלול:

אנו מחטיאים את המטרה, משום שמבחינה תקציבית לא ניתן לבנות בכל בית-ספר אולם ספורט. אפשר שלשלושה בתי-ספר יהיה אולם אחד.

ד"ר יהושע דקל:

אנו נציג את המטרות שלנו, אחת מהן היא המלצה על הקמת קריות חינוך.

מוצג לפניכם חומר המסביר חלק ממה שנעשה במערכת החינוך, וכן תוכניות העבודה.

רשות הספורט מכינה תוכנית עבודה שנתית, מדיניות עבודה ותקציב. הצבנו לרשות הספורט והחינוך הגופני 4 מטרות מרכזיות.

המטרה הראשונה להרחיב ולהעמיק את הפעילות הגופנית באוכלוסייה בכל שכבות הגיל, כחלק מאורח חיים בריא.

מטרה שניה לטפח ולקדם את המצויינות בקהילה, בחינוך הגופני, בספורט, ובמחול. הדגש הוא על הקהילה מאחר ויש הטוענים שבשנים האחרונות דיברנו רק על מצויינות אישית, ולא קהילתית, וכך קורה שכל אחד שקוע בעולמו.

מטרה שלישית - לפעול להשבחת ההוראה, האימון וההדרכה בחינוך הגופני, בספורט ובמחול במערכת הפורמלית והלא פורמלית.

מטרה רביעית - לפתח יחמות חדשות בחינוך הגופני, הספורט והמחול.

כידוע לכם משרד החינוך מציג בשנים האחרונות נושא מרכזי מההוויה בעולם, או מההוויה הישראלית. בתשנ"ז הנושא המרכזי הוא 100 שנה לקונגרס הציוני. בתשנ"ח הנושא יהיה שנת החמישים למדינה.

במסגרת הנושא 100 שנה לקונגרס הציוני, אנו נערכים בשיתוף עם מכבי בוועדה מיוחדת לקראת אירועים מרכזיים.

על-פי רעיון של סגן השר, אנחנו נערכים לארגן יחד עם מכבי העולמית אולימפיאדה לנוער יהודי בישראל. רשות הספורט לוקחת אירוע זה על עצמה, כחלק מרכזי לקראת אירועי התשנ"ח ושנת החמישים למדינה.

ברצוני לפרט את מבנה רשות הספורט: שר, סגן שר. מנכ"ל, מנהל רשות הספורט שלו 3 סגנים. לכל סגן יש את המערכת שלו. בחינוך הגופני הפורמלי יש מנהלי מחלקות והם:

מנהל המחלקה למתקנים שהשנה עבודתו היתה קלה, כי לא היה תקציב למתקנים.

מנהל מחלקה לחינוך וספורט ימי.

מפקחת על הוראת המחול, התנועה, ובית- הספר הרוקד.

מנהל המחלקה לפיקוח על החינוך הגופני.

מנהל המחלקה לספורט תחרותי הישגי.

מנהלת יחידה לספורט נשים, ולקידום נשים בספורט.

מרכזת הטיפול במורים וספורטאים עולים.

מנהל מחלקה לרשויות מקומיות.

מתחת לכל מנהלי המחלקות יש פורום הנקרא רכזי צוותים במחוזות. יש שישה מחוזות, מספר מפקחי החינוך הגופני בכל מחוז הוא לפי גודל המחוז.

ברצוני להבהיר את השוני בין מפקחי ההוראה השונים. מפקח כללי במערכת עובד לפי החינוך הפורמלי וגומר את יום עבודתו בצהריים. המפקח על החינוך הגופני מתחיל את יום העבודה בבוקר, ומהצהריים הוא נכנס לעבודה בקהילה, לחינוך הבלתי פורמלי, למתנ"סים, אגודות ספורט, הרשות המקומית וכו'.

במסגרת הרשות אנו עובדים בשני מנפים אדירים. האחד הוא המכון הלאומי לחינוך גופני ולספורט - מכון וינגייט, וכן התאחדות ספורט בתי-הספר שהוקמה לפני שלוש שנים, ואנו מקווים שבעתיד היא תהיה כמו ליגת המכללות.

התאחדות ספורט בתי-הספר היא לדעתי התשתית העתידית של הספורט במדינת ישראל. כיום אנחנו פועלים ב- 244 מועדונים. כל מועדון בית-ספרי כולל בתוכו ספורט הישגי, וגם ספורט עממי, תרבות הפנאי, וקידום בריאות. לתשומת-ליבכם, על-פי התקנון של ההתאחדות, התנאי להקמת קבוצה תחרותית הוא שבמקביל תקום גם קבוצה לספורט עממי.

צבי ויינברג:

לאור מבנה רשות הספורט המוצג כאן, הייתי רוצה לדעת היכן עומד הוועד האולימפי, מה הסמכויות שלו מול כל היחידות האלה, ומי המוביל בתחום זה.

ד"ר יהושע דקל:

תפקיד הוועד האולימפי הוא לשגר את המשלחת, ולא להכינה. מרכזי הספורט והכוונה למרכזי אליצור מכבי, הפועל וכו', ומתחתיהם יש התאחדויות ואיגודי ספורט הקשורים למרכזי הספורט, הם המכינים את הספורטאים לאולימפיאדה.

ליד הוועד האולימפי עובדת יחידה לספורט הישגי שאנחנו שותפים לה. היו בעבר 3 שותפים: רשות הספורט, ההתאחדות לספורט שהתפרקה והוועד האולימפי. היום קיימים הוועד האולימפי ורשות הספורט שהם למעשה הנשיאות של היחידה לספורט הישגי, ובמסגרתה נעשות ההכנות המקצועיות.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

צבי ויינברג:

האם מבנה זה משביע רצון לפי התוצאות האחרונות?

ד"ר יהושע דקל:

אינני מרוצה, אנו מחכים להמלצות וועדת דב לוין. אני משוכנע, גם לאור העדויות שהיא שומעת, שהיא תציע מבנה אחר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הממשלה החליטה על קיצוץ של 5 מיליארד שקלים, יש כרגע דיונים על קיצוץ נוסף של 2 מיליארד שקלים שככל הנראה מיליארד שקלים מתוכם יקוצצו מתוכניות החינוך והספורט. אילו הדבר היה תלוי בי הייתי מכפיל את התקציב של רשות הספורט. יש לקחת בחשבון שהרבה מאוד דברים עומדים בסכנת צמצום או סגירה, ויש דברים בספורט שעדיף לסגור מאשר לצמצם. לפיכך הייתי רוצה שתתרכז בדברים האלה, כי זה הסיוע שתקבל מאיתנו. יש לנו רצון עז להגן על רשות הספורט ועל הספורט בישראל.

חבר- הכנסת סילבן שלום הקים שדולה לכדורגל. לכדורגל אני לא דואג כי ימצאו אלה שידאגו לענף זה. יש לדאוג לענפי ספורט אחרים שלא יפגעו.

ד"ר יהושע דקל:

אני מבקש לזמן את ועדת החינוך לסייר במכון וינגייט.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מאחר ואני חובב אטלטיקה ביקרתי במתקן הספורט בהדר יוסף, הנקרא מרכז לאומי לספורט. איך יכול להיות שמתקן שהוא היחיד במינו בארץ וברמה בינלאומית, לא שייך למשרד החינוך, ונמצא בידי אחרים.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

נפתח עתה מתקן בחיפה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

כולנו מלאי הערכה למכון וינגייט, אך במדינה שיש בה 6 מיליון אזרחים, לא ניתן שהכל יהיה מרוכז רק במכון וינגייט, יש לדאוג לכל המגזרים, גם למגזר היהודי וגם למגזר הערבי. הזמנתי לכאן את מנהלת המדרשה לתרבות הגוף, שיש בו סטנדרטים לחינוך והכשרת מדריכים, אך אין לו הכרה. השאלה למה צריך הכל להיות מרוכז במכון וינגייט. כשהגעתי ארצה הייתה רק אוניברסיטה אחת בארץ, האוניברסיטה העברית, עתה יש כמה אוניברסיטאות ומכללות, אך רק מכון וינגייט אחד. ייתכן שצריך להקים עוד מדרשה, ומבלי לפגוע בסמכות העליונה של המכון, יש לאפשר האצלת סמכויות בכמה תחומים.

רפי אלול:

כראש רשות מקומית הייתי קרוב לנושא הספורט. יש לי תחושה, ואמר זאת קודם יושב-ראש הוועדה, שאנו הולכים לקראת קיצוץ אדיר בתקציב, קיצוץ שיימשך גם בשנים הקרובות. לפיכך אין להתפנק ולומר שיש להקים אולם ספורט בכל בית-ספר, זו אוטופיה. יש לעשות בדיקה של המצב ולהחליט שלכל כמה בתי-ספר יוקם אולם ספורט אחד.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

בהכירי את המערכת, לא משרד החינוך בונה את אולמות הספורט. אולם ספורט צריך להיות מלא פעילות, עלות הקמת אולם ספורט ראוי לשמו היא לפחות 700 אלף דולר, ולא חכם לבנות מתקן כזה לחמש שעות פעילות ביום.

פיתוח הספורט העממי הוא הכרח המציאות ויש להעמיד את רכוש המדינה לתרבות הפנאי.

לימוד השחיה בבתי הספר הוא דוגמא לכך. ההורים מקימים ועדים שונים כדי ללמד שחיה. אך הדבר צריך לבוא ממשרד החינוך. בכל רשות מקומית יש בריכת שחיה, וכדי לפתח תחום זה אתם צריכים לארגן מערכת של מילגות, כמו במקרה של עמית נאמן, אצן ממזכרת בתיה, שאני כראש רשות מקומית טיפחתי ונתתי לו מילגות כדי לעודדו בתחום. יו"ר הוועדה הזכיר שהספורט במזרח אירופה מפותח, ומדוע, כי בדרגים העליונים יש מדיניות מכוונת לעודד את הספורט. וכשאני מסתכל על התקציב הכולל של משרד החינוך כ- 1.7 מליארד שקלים, הקצאה של 99 מליון שקלים שמתוכם 20 מיליון שקלים עוברים לשיטור, זו בדיחה.

מיכאל נודלמן:

זה 0.5% מתקציב המשרד.

רפי אלול:

נוספו 400 שעות לחינוך בבתי-הספר. כמה מתוכם עברו לספורט?

אני מבקר את הקמת הוועדה ברשותו של השופט דב לוין. הרי כבר היתה ועדה שבדקה את הנושא. בראיון עיתונאי אמר השופט לוין שכשהיה ברשות למניעת תאונות דרכים הוא ניסה לשנות דברים אך לא הצליח. אני מקווה שהוא לא יגיד זאת גם לגבי הספורט בישראל. אני חושב שבועדה כזו צריך להיות ספורטאי שיהיה מודל לחיקוי.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

היתה הרי ועדה ברשות ספורטאי, והגיעו לבית-משפט. יש לקחת אדם שמקובל על כל הציבור.

רפי אלול:

אך השופט דב לוין לא מכין בספורט.

היו"ר עמנואל זיסמן:

דב לוין היה איש ספורט. בתחום תאונות הדרכים היו כמה דברים שהוא כן הצליח בהם.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

השופט דב לוין מקובל על כולם, אפילו על אנשי הוועד האולימפי, ברגע שהם שמעו שהוא יהיה יושב-ראש הוועדה הם קיבלו מייד את הקביעה.

רפי אלול:

לגבי תקציבים. לדעתי, זה מסמכות הוועדה, ניתן לפנות למפעל הפיס, אשר החליט בזמנו להקים מרכזים טכנולוגיים.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

"אשכולות מדע ואומנות".

רפי אלול:

הכספים האלה כבר מאושרים בכנסת הזו, ואנו יכולים לבקש ממפעל הפיס השתתפות של 50% מהעלויות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בקרוב תהיה ישיבה עם מפעל הפיס, ואני אבקש שינוי סדרי העדיפויות, לא רק לגבי הספורט אלא גם לגבי תרבות.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

בנושא "אשכולות מדע". בעקבות החלטת הממשלה לבטל השנה בניית אולמות ספורט, יש לנו סיכום בתוך המשרד ועם מפעל הפיס שרשות מקומית שקיבלה "אשכול מדע" כזה, רשאית בהחלטה פנימית ובסיכום איתנו, להסב חלק מהתקציב לתחום הספורט.

רפי אלול:

יש בעיה חוקית. חותמים על הסכם עם מפעל הפיס, ובהסכם כתוב במפורש למה מיועד הכסף. בנושא זה הם לא גמישים.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

הצלחנו להביא את מפעל הפיס להכרה שהפגיעה בנושא אולמות הספורט קשה מאוד, ויש לנו סיכום איתם שיהיה אפשר לעשות הסבה של חלק מהתקציב לתחום הספורט. ראש עיריית תל-אביב רוני מילוא כבר ניצל זאת. עיריית תל-אביב קיבלה ממפעל הפיס שלושה אשכולות מדע, ורוני מילוא כבר עושה בדיקה פנימית להסבת חלק מהתקציב.

צבי ויינברג:

חבר הכנסת נודלמן, מספר לי שבאוסטרליה מתחילים להכין את קבוצות הספורט לאולימפיאדה 4-8 שנים לפני כן. בארץ התהליך הוא הרבה יותר קצר.

כשאני מסתכל על מבנה הרשות אני רואה שיש לפחות שלוש רשויות: משרד החינוך, הוועד האולימפי, הפדרציות והאיגודים השונים. אני מקווה שיהיה שינוי במבנה זה.

בנוגע לספורטאים עולים מחבר העמים. ידוע לי לפחות על שני ספורטאים שכמעט ולא מקבלים תמיכה ונמצאים במצב עגום. ידוע לי על סמיונוב קופץ במוט ברמה עולמית, ומטוסביץ הקופץ לגובה, וישנם ספורטאים נוספים במצב זה. יש מאמנים עולים המקבלים שכר של 1500 שקלים לחודש, הרבה פחות ממשכורתו של מורה לספורט. הייתי רוצה לשמוע את התייחסותו של מר דקל לנושאים שהעליתי.

מיכאל נודלמן:

אני לא רוצה להרחיב דברים על חשיבות הספורט לפוליטיקה ולתרבות של העם. המדינה שלנו לא כל-כך עניה, והתוצר הלאומי הגולמי לנפש הוא בין הגבוהים בעולם, אך כשהדבר נוגע לספורט אנו נמצאים במקום האחרון. אפשר להבין שאנו לא רוסיה או

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

אוקראינה שהן מדינות גדולות, אלא מדינה קטנה אך יש לה את כל התנאים לפיתוח הספורט.

יושב-ראש הוועדה הזכיר את האיזטדיון בהדר יוסף. הייתי בהרבה תחרויות בינלאומיות אך לא ראיתי אצטדיון ברמה גבוהה כזו, אך כשאני רואה בחוברת זו את ההישגים הדלים באטלטיקה קלה הנחשבת למלכת הספורט, אני נדהם. אני בטוח שההישגים שלנו בכדורגל וכדורסל נמוכים מאחר ואין בסיס באטלטיקה.

אם מסתכלים על ההישגים האולימפיים, מאז שנות השיבעים לא הושג שום שיא אולימפי, עובדה המלמדת שאנו לא עובדים כמו שצריך. אני מתייחס בדבריי בעיקר להישגי הילדים, מאחר והם בפיקוח משרד החינוך ולא בחסות האגודות.

תקציב הספורט הוא 0.6% מתקציב משרד החינוך, לא ניתן לפתח ספורט בתקציב כזה, ולכן הספורט בישראל ברמה נמוכה.

בישראל שלא כמו בכל העולם, לא קיים ספורט במכללות ובאוניברסיטאות דבר שלא מובן לי.

כשיש שידורי ספורט בטלוויזיה אין כמעט אנשים ברחובות, כי כולם רוצים ומצפים לראות את דגל ישראל מתנוסס במקום בינלאומי, אך ההישגים הם כמעט תמיד מאוד נמוכים.

הייתי מבקש להפגש עם וועדת דב לוין בקשר לכל הנושאים שדיברתי עליהם.

ד"ר יהושע זקל:

אנו נדאג להזמין אותך.

שמריהו בן-צור:

אני בטוח שאין אף אחד מבין חברי-הכנסת שלא מעריך את הספורט, ולא משנה מה דעתו הפוליטית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני רוצה לדייק, יש חברי-כנסת שלא מעריכים, כמו חברי הכנסת מאגודת-ישראל.

שמריהו בן-צור:

אני חוזר ומדגיש שתרבות הגוף היא דבר חשוב ביותר, ואני מתאר לעצמי שגם אצל החרדים עניין פיתוח הגוף הוא דבר חשוב, והם בוודאי לא חולקים על הרמב"ם והרב קוק.

אני רוצה לגעת בשלוש נקודות:

נקודה ראשונה: מצב החינוך הגופני בבתי-הספר הדתיים וגם במגזר הערבי, עגום מאוד. שאלתי היא אם אתם מסכימים להמשך המצב הקיים.

נקודה שניה: שיעורי השחיה שניתנים לכיתות ה' בשיתוף עם הרשויות המקומיות, לא מספיקים.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

נקודה שלישית: קראתי את מבנה הרשות, ואני שואל אם יש לכם את העוז לצמצם עד כמה שניתן. לעבוד בשיטת הריכוז ולא בשיטת הביזור, וזאת למרות ששיטת האירגון בעולם כולו הולכת לכיוון הביזור. אני חושב שפונקציה אחת יכולה להכיל שתי פונקציות. אם לפי דעתכם נוכל לראות בשנה הבאה מבנה רשות אחר, ריכוזי ואפקטיבי יותר מאשר השנה.

על-פי הנתונים המונחים לפניי אני רואה שקרוב ל-20 מליון שקלים מתקציב הרשות הולך לסעיף השיטור. אני מבין שכסף זה הוא עבור השוטרים השומרים במשחקי הכדורגל, אם תתעלמו מעובדת היותי דתי, העברת משחקי הכדורגל לימי חול עשויה להביא לחסכון גדול, משום שעובדי העירייה יכולים להיות משגיחים במסגרת המשרה שלהם. ישנם משחקי כדורגל השמתקיימים בימי חול והדבר לא פגע בהם, אלא להיפך.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

ההערה האחרונה שלך חשובה, דיברתי על-כך עם השר לבטחון פנים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בתקופה בה החזקתי את תיק הספורט בעיריית ירושלים, הייתי מבין אלה שהביאו להעברת משחקי הכדורסל שהיו מתקיימים בליל שבת לאמצע השבוע. לא רצוי ולא ניתן שמודל זה יהיה בכל ענפי הספורט. השיטור יהיה כל הזמן ולא משנה מתי המשחקים יתקיימו.

ד"ר יהושע דקל:

ברצוני להתייחס להערות חברי-הכנסת. המתקן בהדר יוסף הוא ללא ספק מתקן מספר אחד, אך אני רוצה לידע אתכם שבגלל קשיים ארגוניים וניהוליים של המקום, רוצים להפוך אותו למגרש משחקי כדור. בנושא זה הייתי מבקש את הסיוע שלכם שלא ישנו את יעוד המקום.

היו"ר עמנואל זיסמן:

בתנאי שרשות הספורט תקבל לא רק אחריות, אלא גם מעורבות של ממש.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

זו חברה בע"מ, והמדינה לא יכולה לתמוך בחברה.

מרדכי ארליך:

המדינה לא יכולה להיות גם בהנהלה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

במידה והדבר יתאפשר מבחינה משפטית, יש לכם נכונות להכנס למעורבות של ממש במתקן?

אריק קפלן:

יהיה צורך לשלם גם את החובות המסתכמים בהרבה מליונים.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

ד"ר יהושע דקל:

החברה משותפת לעיריית תל-אביב והוועד האולימפי ביחס שווה. המועצה להימורים אף היא השקיעה כסף רב בפיתוח המקום, כך שזה לא רק הכסף של עיריית תל-אביב או הוועד האולימפי.

אני רוצה לחדד את עניין התקציב, ולקשר לדברים שהעלה חבר-הכנסת בן-צור לעניין השיטור. זו הטעיה לומר שהתקציב של הרשות הוא 99 מליון שקלים, מאחר ואנו מהווים צינור להעברת 20 מליוני השקלים עבור שיטור.

במצב של אין כסף אי-אפשר לעשות כלום, לא הכנה לצבא, לא ספורט הישגי שמביא מדליות, ולא אורח חיים בריא. אנו בעידן שנות האלפיים, והמערכת בבעיה אדירה, מה ניתן לעשות עם קיצוצים כאלה.

ד"ר גלעד ויינגרטן:

אני רוצה לפתוח בדברים כלליים ולומר שבכל העולם המערבי, האירופי וגם במזרח אירופה, חלו הרבה תמורות בעשר השנים האחרונות, בכל מה שקשור בחינוך גופני, בספורט, גם העממי וגם התחרותי - הישגי. מדינות בסדר גודל כמו שלנו כמו פינלנד או נורבגיה, שיראו את תקציב הספורט שלנו יחשבו שמדובר במועדון. גם במדינות אחרות היו איחודים והתייעלויות ביותר של המדינה, הם קיבלו יותר כסף מהמדינה ועשו דברים נפלאים. גם אצלנו ניתן לעשות הרבה, כי יש לנו נוער מצויין שאוהב ספורט. הנוער זקוק למנהיגות שתמשוך אותו לספורט, ולמקומות להגיע אליהם. הנוער לא נמשך לספורט כי לא משכנו אותו נכון.

יש למצוא דרכים להתייעל, לשמור לפחות על הקיים ולא להמשיך ולקצץ, אני מקווה שהיושבים בוועדת הכספים יבינו את חשיבות הנושא, לא יקצצו, אלא יתנו יותר.

לגבי הנתונים שהראה לנו חבר-הכנסת נודלמן, על הישגי הספורט, זו אכן תמונה נכונה של המצב, כי בספורט ניתן לדבר הרבה, אך העיקר הוא התוצאות. ייתכן שבגלל זה אנו לא מצליחים כי אנו טובים יותר בדיבורים מאשר במעשים. בספורט צריך להתאמץ.

במדינת ישראל אין מועדוני ספורט, וכשאינ מועדונים שום דבר לא קורה. ישנו נסיון של רשות הספורט להקים את התאחדות בתי-הספר שתהווה תשתית להישגים. זה יקח זמן, אך אני מקווה שכל השיאים הנמוכים מהעבר ימחקו.

אני רוצה להצטרף להזמנתו של ד"ר דקל ולהזמין לבקר במכון וינגייט. זה המקום היחיד בארץ שאני מכיר שמשתדל לעמוד בסטנדרט בינלאומי, ולקדם דברים בכיוון הארגוני וגם בכיוון המדעי.

קיימת בעיה שהקשר בין מכון וינגייט לבין הספורט הישראלי הממוסד, היינו, הוועד האולימפי ומרכזי הספורט, די רופף. מאחר והמכון מזוהה עם הממשלה, ויש פער בין מוסדות הספורט והממשלה. קיים נתק, ובמצב הקיים קשה לנו להשפיע.

אפשר לרכז אמצעים כדי להצליח, ויש לנו נוער נהדר, אך כשמדברים על 6 מליון אזרחים בהקשר לספורט תחרותי, זה מספר לא נכון. יש מגזרים גדולים שלא עושים ספורט מתוך הכרה דתית או שזה לא חלק מתרבותם.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

שמריהו בן-צור:

מכללת וינגייט מקבלת 14 מליון שקלים מתקציב משרד החינוך, מכללת וינגייט מקבלת אף היא למעלה מ- 12 מליון שקלים.

ד"ר גלעד ויינגרטן:

מכללת וינגייט היא לא חלק מהמכון, היא שוכרת מהמקום שירותים ומתקנים, היא גוף אקדמי עצמאי שיש לו הנהלה.

שמריהו בן-צור:

זו לא כפילות מיותרת? זה בדיוק הבזבז שדיברתי עליו. משרד החינוך מגבה ונותן תקציבים למוסדות כפולים. מדוע לא לקצץ ולרכז?

ד"ר גלעד ויינגרטן:

היו מחשבות בכיוון זה. מכון וינגייט מקבל 14 מליון שקלים מתוך תקציב כולל של 40 מליון שקלים, את שאר הכסף המכון מממן בעצמו ממכירת שירותים וכו'. המכון די יעיל וצנוע.

ד"ר יהושע דקל:

מהיכן הנתון של 14 מליון?

שמריהו בן-צור:

ממסמך רשמי זה, בו כתוב 14,562,000.

אלי מלכה:

סכום זה כולל גם את הספורט ההישגי, למכון וינגייט הועברו עד השנה הזו מכסימום 7 מליון שקלים, בדיוק מחצית מהסכום שאתה מדבר עליו.

שמריהו בן-צור:

אני לא מערער על חשיבות המכון, אך למה לא לחבר את מכון וינגייט עם המכללה, ולחסוך בכך הרבה.

ד"ר גלעד ויינגרטן:

ההכנות האולימפיות נמשכות בעולם כ- 8 שנים. מתחילים עם נוער מוכשר ומפתחים אותו לקראת המשחקים האולימפיים במחזור הבא. הדבר נעשה גם בארץ אך במידה מאוד מוגבלת. כדי לפתח את הנושא הזה הקמנו פנימייה למחוננים אשר לצערי הרב מקרטעת בגלל בעיות תקציב. למרות התנאים הללו אני מקווה שנצליח לשגר מספר ספורטאים לאולימפיאדה בסידני.

אין ספק שחוסר מועדונים פוגם בתשתית. מספר האטלטים המתאמנים 4 פעמים בשבוע הוא קטן מאוד, ומכמות כזו קשה להוציא הרבה כשרוניים, צריך שיהיו רבים מאוד כדי שנוכל לברור מהם את המצויינים שיוכלו להגיע להישגים.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

מיכאל נודלמן:

הבעיה העקרית המביאה להישגים הנמוכים היא שאין תשתית, ולא תחרויות לבני הנוער.

ד"ר גלעד ויינגרטן:

חוסר התשתית הוא לא באשמת רשות הספורט. זו אשמת המערכת הספורטיבית כמו הפועל, מכבי, איגוד האטלטיקה וכו'.

במדינת ישראל יש הפרדה בין מערכת הספורט הוולונטרית לבין מערכת הספורט של רשות הספורט של משרד החינוך.

היו"ר עמנואל זיסמן:

כשהייתי תלמיד תיכון הייתי רץ 800 מטר, הייתי טוב בתחום זה מאחר ובבולגריה בה למדתי בילדותי, כמו בכל ארצות הגוש המזרחי, היתה מודעות לפיתוח הספורט. המורה לספורט לימד התעמלות עם מכשירים בלבד, ואילו אנו הילדים רצינו לרוץ. רק לאחר מאמצים הצליחה הנהלת בית-הספר לגרום למורה לשנות כיוון. סיפור זה מביא אותי לשאלה על הצורך בשינוי מבנה שיעורי הספורט, מאחר ולא כל הילדים אוהבים ענף מסויים ויש צורך לקלוע יותר לטעמם, יש ילדים שלא אוהבים ספורט, אך אם יאפשרו להם לשחק כדורגל לדוגמא הם יביאו לידי ביטוי את יכולתם. יש בדעתכם לעשות שינוי במערכת החנוכית?

טלב אלסנע:

על-פי הנתונים המופיעים כאן, יש בעיות וקשיים מבחינת שעות החינוך הגופני במגזר הערבי. האם יש הצעה לפתרון המצב?

ד"ר גלעד ויינגרטן:

במדינת ישראל "מאמן ספורט" הוא לא מקצוע מוכר, במקרה הטוב משווים אותו למורה לספורט. עובדה זו לא מקובלת עלינו, אך זה עניין של חקיקה שאנו מבקשים, ובנוסף לכך גם תקציבים, כי ניתן לחוקק חוקים אך צריך תקציבים כדי לממשם.

בעבר היו מועדונים, כמו הפועל, מכבי, אליצור וכו', שפעלו אחר-הצהריים ולשם היו נשלחים ילדים כדי להתאמן, כי בבית הספר לא עשו ספורטאים. כיום המועדונים האלה לא קיימים ואין לאן לשלוח ילד מוכשר. מבחינה זו התשתית הרוסה לחלוטין.

ד"ר אורי שפר:

ברצוני להבהיר כמה עובדות לגבי המלגות לעולים. אני חושב שנעשה עוול לחלק מהספורטאים עולים, שאגודות, ולא הממשלה, נסעו לחו"ל והבטיחו להם שבארץ יזאגו לכל מחסורם. בפועל, האגודות לא מימשו את הבטחותיהם לעולים, אלא הממשלה תמכה בהם בעזרת משרד הקליטה, החינוך, והוועד האולימפי. ברגע שהם נכנסו לסגל האולימפי הם גרו בווינגייט עם לינה וכלכלה על חשבון גופי הספורט, וקיבלו עוד 3200 שקלים לחודש. אותם שליחים נוסעים לחו"ל, כביכול מטעם המדינה, ומבטיחים הבטחות לספורטאים החושבים שיוכלו להתפרנס בארץ מספורט. בארץ אטלט אף פעם לא יכל להתקיים מספורט.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

אנו רוצים שמאמנים לאומיים יקבלו שכר קבוע, כדי שלא יצטרכו לחפש עבודה ויהפכו את מקצוע המאמן לחלטורה.

מרדכי ארליך:

אנו מקבלים את כל הטענות למצב הספורט כנציגי משרד החינוך, אך התקציב הניתן לנו הוא בבחינת "תבן לא נותנים ולבנים אסור". התקציב הוא כזה שלא מאפשר לנו התקדמות. למרות זאת אנו יכולים להיות גאים במה שאנו עושים.

נושא החינוך הגופני במגזר הערבי והדתי. יש לנו ברשות הספורט בעיה אמיתית, שמשרד החינוך מקצה מספר מסויים של שעות לימוד לכל כיתה, בית הספר הממלכתי דתי שצריך ללמד בנוסף לשיעורים הרגילים גם את ערכי היהדות וכד', סופג את תוספת השעות הללו משעות החינוך הגופני. יוצא שמתוך שיקולים פנימיים של בית-הספר הממלכתי דתי, יש שעת ספורט אחת בשבוע.

קשה ללמד ספורט בשתי שעות שבועיות כאשר יש בכיתה למעלה מ-40 תלמידים בנים ובנות יחד.

המצב דומה גם במגזר הערבי. יש לבתי הספר הערביים דרישות תכניות משלהם שאין להם מענה במערכת השיעורים הרגילה. בנוסף לכך יש הזנחה רבת שנים בהכשרת מורים לספורט בבתי ספר ערביים. בתקופה האחרונה עשינו הסבה לכ-30 מורים כלליים למקצוע ספורט, כדי שלפחות באופן זמני יהיה מי שילמד חינוך גופני במגזר הערבי. מצב זה משתנה מאחר ואין מוסד או מכללה שאין בו מספר סטודנטים ערבים.

במסגרת סיור שערכנו בצפון, ראינו בכפר יפיע גמר מחחי בכדורגל, בבתי ספר של מחוז הצפון. שתי קבוצות ערביות מבית ספר בסכנין ומבית ספר בקבול הגיעו לגמר המחוזי. זה מלמד שגם מצב הספורט במגזר הערבי משתנה לטובה, ויש גם קבוצות ערביות העומדות להכנס לאליפות ישראל, וקבוצות שמייצגות אותנו באליפויות בינלאומיות.

קרוב לשליש ממועדוני הספורט הבית-ספריים הם של בתי-ספר ערביים, דבר שיביא, אנחנו מאמינים לשינוי המפה.

טלב אלסנע:

איך לפי דעתך תשתנה המפה?

מרדכי ארליך:

בעמדת התאחדות ספורט בתי-הספר, תחרויות, מועדונים בית-ספריים. התחרויות בהתאחדות בתי-הספר של היום הם בשיטת ליגה, כלומר, צבירת ההישגים. בית-הספר מתחרה בין 5-8 פעמים בשנה, בערך אחת לחודש. שיטה זו מחייבת את המועדון לשמור על רצף.

לגבי שיעורי השחיה שהוזכרו. אנחנו מקבלים ממשרד החינוך כ-1500 שעות שחיה לכל תלמידי כיתה ה' במדינה. אם אכן היינו צריכים לממן את הכל, התקציב לא היה מספיק אפילו לשמינית מאוכלוסייה זו. לולא שיתוף הפעולה עם הרשויות המקומיות היה קשה לקיים את התוכנית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

איזה גודל של תקציב צריך כדי להכפיל את מספר שיעורי השחיה?

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

מרדכי ארליך:

שעת שחיה היא כמו שעתמורה, כ- 4000 שקלים לשעת הוראה. אנו משלמים רק את שעות ההוראה, את הנסיעה והכניסה לבריכה משלמים התלמידים או הרשות המקומית.

אנו מאמינים שתהיה מהפיכה בספורט הישראלי. לדוגמא, איגוד הכדור עף ביקש שנמשיך את התחרויות גם אחרי גיל 15, מכיוון שיש כיום 150 קבוצות בגיל הנוער לעומת 20-30 קבוצות בעבר שחלקן היו רק על הנייר.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

הודות להתאחדות ספורט בתי-הספר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

ועדת החינוך תסייר ביום ראשון הקרוב במגזר הבדואי בדרום הארץ, האם אנחנו יכולים לראות התפתחויות בספורט גם במגזר זה?

טלב אלסנע:

במגזר הבדואי בדרום אין שום דבר, אין מועדונים, ואין ליגה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הסיור יהיה במגזר הכפרי ולא בישובים גדולים כמו דהט. השאלה אם אנו יכולים לעשות משהו בנושא, כי הסיור נועד לשפר את מצב החינוך שם.

מרדכי ארליך:

אני מדבר עתה לא כנציג המשרד אלא מביע את דעתי הפרטית. לא הכל חייב להיות בידי המדינה. לא נצליח לעשות כלום ללא שיתוף פעולה ותמיכה מצד הרשויות המקומיות, ומנהלי בתי-הספר. אנו נהיה מוכנים לעזור בתקציבים רק במקומות בהם הרשות המקומית תהיה מוכנה לקחת אחריות על המועדון שיוקם בתחומה. אנו ניתן עדיפות למגזר הערבי והבדואי.

טלב אלסנע:

למי צריך לפנות בעניין?

מרדכי ארליך:

יש צורך לפנות להתאחדות ספורט בתי-הספר.

ד"ר יהושע זקל:

אנו נדאג שמפקח החינוך הגופני בדרום יצטרף לסיור.

מרדכי ארליך:

כדי לסבר את האוזן, התקציב שרשות הספורט מקציבה יחד עם התאחדות בתי-הספר הוא 1500 שקלים לכל בית ספר, היינו, 2 שקלים לשנה לתלמיד. אי-אפשר לעשות ספורט בתקציב מינימלי כזה.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

תמיכה והזדהות של ראשי רשויות מקומיות יכולה לקדם רבות את הספורט. לדוגמא, ראש עיריית מעלה-אדומים בני כשריאל מקדם הרבה פרויקטים בספורט. גם ירושלים הצליחה להגיע להישגים בשחיה בזכות תרומת העירייה.

מרדכי ארליך:

בבית ספר מקיף גילה בירושלים יש כיתת ספורט, וזה שיתוף פעולה בין העירייה, אגודת הפועל, ורשות הספורט.

רובי ריבלין:

הייתי בוועדה שבגינה הקימו את התאחדות ספורט בתי-הספר. ראינו בכך הישג גדול ושבירת מוסכמות, כי תמיד היה מאבק עם מרכזי הספורט בארץ. אני חשבתי שהתאחדות בתי-הספר תהיה פריצת דרך ענקית, כדי לפתור את הספורט בבתי הספר מפרטורנות של גורמים מסויימים. בית-ספר במקום מסויים שבו ראש הרשות המקומית לא מעוניין בקידום הספורט, יוכל למצוא ביטוי בעזרה הריכוזית של התאחדות בתי-הספר ומשרד החינוך. עתה שוב באים ואומרים שאם אין פטרונות של אחד ממרכזי הספורט, לא יהיה ספורט בארץ. יוצא מכך שהחלפנו את מרכז הפועל שידע לדאוג לאנשיו בצורה מרשימה במשך דורות, במשרד החינוך שלא מסוגל לדאוג ואומר, אם אתה עשיר יהיה לך יותר טוב, ואם אתה עני לא יהיה לך כלום.

קותי מרידן:

יש גל גואה שמתפתח בשנים האחרונות להקמת מועדוני ספורט בית-ספרי. כיום קיימים 250 מועדוני ספורט, ובשנה הבאה לא ניתן יהיה להגדיל את המספר בגלל מגבלות תקציב. במועדון קיימים לפחות 4 מסגרות פעילות: מסגרת תחרותית לבנים, מסגרת תחרותית לבנות, ובנינו זאת כתנאי יסוד כדי שהבנות לא ישארו מאחור. קיימות 620 קבוצות תלמידות ורק 500 קבוצות של בנים, כלומר יש יותר תלמידות מתלמידים.

כל הפעילות בגילאי הילדים והנוער, בכל ענפי הספורט, נעשית רק במסגרת התאחדות ספורט בתי-הספר, כלומר, אין ליגות מסויימות במסגרת אגודות ספורט. בנוסף לכך אנו דורשים שכל מועדון בית-ספרי יקיים לפחות שתי מסגרות פעילות עממיות, מתוך התפיסה שאי-אפשר להטיל פרויקט על בית-ספר ולהגיד שרק 7-8% המצטיינים ספורטיבית הם אוכלוסיית היעד, והשאר נשארים מאחור.

בתחילת הדרך ליוויתי באופן אישי את הפרוייקט, התרוצצתי בארץ ושיווקתי אותו, היתה אז הרגשה שמנהלי בתי-הספר לא מתלהבים מהנושא, חזרתי לאותם מנהלים כאשר המועדון פעל, והם סיפרו שהמועדון הבית-ספרי הוא אחד הדברים היחידים במערכת החינוך שיכול לתת לתלמידים "גאוות יחידה" - הזדהות לתלמידים עם בית הספר.

גם במסגרת של כדורסל וכדורעף פרצנו עם ליגות על. פיתחנו מצויינות ספורטיבית, ומבתי-ספר מסויימים לוקטו כוכבים מצטיינים. בנוסף לכך יש לנו 16 שידורים ישירים בערוץ אחד בטלוויזיה עם רייטינג גבוה.

זבורה חמי-בולארד:

אני מכהנת כיושב-ראש מפעל לתרבות הגוף אמדיקה-ישראל, זו עמותה שעוסקת בקידום החינוך, הבריאות והספורט בכל רחבי הארץ ובכל המגזרים גם הדתי וגם הערבי. המדרשה נמצאת בתל-אביב ופועלת בכל הארץ.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

הוזמנתי לוועדה החינוך כדי להציג בעיה מאוד חמורה. בגלל מחדל של משרד החינוך עדיין לא יצא צו לפי סעיף 2 לחוק הספורט התשמ"ה 1988, צו זה היה אמור לפרט את ענפי החוק והמשחקה (כפי שהוגדר בחוק), אותם הענפים בספורט בהם יהיה צורך בתעודת מדריך או מאמן. למרות שאין עדיין צו, יש גורמים, אשר לדבריהם, מקבלים הנחיות מרשות הספורט לא לקבל לעבודה מדריכים שהוסמכו במערכות אחרות, אלא רק מדריכים שהוסמכו ע"י בית-הספר למאמנים ומדריכים בוינגייט. לדעתנו זהו סילוף של החוק, ומחזק מונופול בנושא של חינוך, בריאות, וספורט.

אף-על-פי שלא הוכרז הצו, ולא נקבעו אמות המידה, כפי שנאמר לנו ע"י יועץ השר והיועץ המשפטי, ניתנה הכרה לבית-ספר אחד ולא לבית-ספר אחר. במידה מסוימת יש חיזוק של מעמד מונופוליסטי.

במסגרת זו אני מבקשת שכאשר יקבעו אמות המידה, ונאמר לנו שזה יהיה בקרוב, יש לראות שייקבעו בצורה סבירה ואובייקטיבית, ויקפידו על ידע וכישורים של המדריכים בשטח. שלא יקבעו מראש את הבול ומסביבו יציירו עגול.

כמו-כן, היינו מבקשים להתרות בכל הגופים הקשורים למשרד החינוך שלא יתנו אינפורמציה לא נכונה למוסדות ולתלמידים על מצב החוק כפי שהוא היום.

כל זמן שלא מפרסמים אמות המידה על-פיהם יוכר בית-ספר כמעניק תעודות, מנציחים מונופול מסויים. אני מאמינה שהתחרות ברוכה בענף הספורט ומביאה רק לשיפור הכישורים.

יש את בעיית התפר שנקבעה בחוק, ואני מבקשת מוועדת החינוך לפעול כדי שיאריכו את התקופה הזו, שיהיו אמות מידה שבהתאם להם יוכלו תלמידים לעבוד. ביחס לאותם בוגרים שסיימו את לימודיהם במסגרות שונות, חשוב לאפשר להם לעבוד, ולתת להם תקופה להשלמה, לגמול השתלמות, נקודות זכות וכד'.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

זו הפעם הראשונה בה אני שומע על בעיה זו, אינני מכיר אותה, אני מבקש לקיים על-כך דיון במשרד החינוך.

ד"ר יהושע דקל:

סוגיה זו בבירור. לצורך העניין אני יכול לומר שהדברים לא מדויקים. הוצגו תבחינים להכרה במוסדות והם הוגדרו על-פי החוק. אין מונופול כי מלבד בית-הספר למאמנים יש עוד 5 מכללות המעניקות רשיונות. יש תנאים לתבחינים שעובדו ע"י אנשי מקצוע ויועצים משפטיים, הם מונחים אצל שר החינוך כדי שיביא אותם לוועדה.

רובי ריבלין:

מי נותן אישור למכללות האלה ?

ד"ר יהושע דקל:

על-פי החוק השר הוא המאשר את המכללות.

דבורה חמי-בולארד:

אנו מבקשים לדעת מהן אמות המידה.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה לא הנושא היום, וגברת חמי-בולארד לא הוזמנה כדי לנגח את רשות הספורט, אלא רק להציג את הבעיה. אני מציע שהיא תוזמן לפגישה אצל סגן השר לבירור הסוגיה. ביררתי את הנושא והיתה חליפת מכתבים גם מהקדנציה הקודמת. העניין נמשך שלוש שנים ויש לפתור את הבעיה.

טלב אלסנע:

אני חושב שנושא הספורט לא מוכר ולא קיים במגזר הערבי בנגב. זהו המגע הראשון שלי עם נציגי רשות הספורט. אני מוכן ללמוד את הנושא ולעזור לרשות כדי לקדם את הספורט בבתי-הספר הערביים בנגב.

ד"ר יהושע דקל:

אני מפנה את תשומת ליבכם לאמנה לשיתוף פעולה עם השלטון המקומי. אנו רואים בשלטון המקומי פרטנר.

רשות הספורט יוזמת סקרים ומחקר על מה שנעשה בתוך המערכת.

התקציב למתקנים ואולמות ספורט שבכל שנה היה 36 מליון שקלים, בוטל. גם מפעל הפיס כבר כמה שנים לא בונה מתקנים.

אנו הולכים עם הרשויות המקומיות לקביעת תוכנית ישובית, בה יהיו גם מרכזים לספורט.

רובי ריבלין:

למפעל הפיס אין תוכנית חומש ?

ד"ר יהושע דקל:

נפגשנו עם יושב-ראש הדירקטוריון של מפעל הפיס, ועם יושב-ראש השלטון המקומי. בשלב זה הם מוכנים להמיר את אשכולות המדע בבניית אולמות ספורט.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

בניית אולמות ספורט זו משקולת כבדה על הרשות המקומית, אשר ברבות השנים זה יעלה להם הרבה.

ד"ר יהושע דקל:

רשות הספורט יוזמת תוכנית לאומית לספורט שמשמעותה שמדינת ישראל תתמקד במספר ענפי ספורט לרמה הישגית אולימפית. הענפים יבחרו מתוך הענפים שיש לנו בהם יתרון יחסי של מבנה דמוגרפי, גיאוגרפי, אקלים וכד'.

רשות הספורט מציעה מבנה חדש שיבטא גם את מדיניות התקצוב של הרשות.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

רובי ריבלין:

אם רשות הספורט עוסקת בנושאים שהוועד האולימפי צריך להתעסק בהם, האין זו כפילות שעוד גוף עוסק באותו נושא?

ד"ר יהושע דקל:

רשות הספורט מעורבת במדיניות ובתקצוב, ואחר-כך הנפקה ופיקוח. הוועד האולימפי שהוא גוף עצמאי עוסק בהכנת המשלחת ושיגורה, המדינה שותפה בקביעת המדיניות.

לסיכום. הרגשתי בדיון היום במגרש ביתי, ולעניין חשיבות הספורט אין קואליציה או אופוזיציה. אנו בתקופה מאוד קריטית מבחינת הספורט שבה ועדת החינוך יכולה לשמש מנוף אדיר לקידום הספורט.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

לאחר דיון זה, ועדת החינוך יכולה לתרום להגברת מודעות הספורט בחברה הישראלית, לנסות ולמנוע קיצוץ בתקציב רשות הספורט ואולי אף להגדילו לפחות ל- 1% מתקציב משרד החינוך.

ועדת החינוך יכולה לקדם את אחד הנושאים החשובים היכולים להיות מקור כספי גדול לקידום הספורט. מדובר בהצעה לאפשר הימורי סוסים. יש לכך תוכניות, ומשקיעים המוכנים להשקיע את הכסף הזה. הדבר לא יפגע במועצת ההימורים בכדורגל, מאחר והם יתקיימו באמצע השבוע, כמו כן לא תהיה פגיעה בקדושת השבת. ניתן לקדם זאת בכנסת ויכול להיות שוועדת החינוך צריכה להיות הפלטפורמה לקידום הנושא.

רובי ריבלין:

אני רוצה להתייחס לנושא לא במישור הספורטיבי, אלא במישור הערכי, אם מרוצי סוסים יעמרו לארץ, או יהרסו אותה.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

להיפך. ההימורים הבלתי חוקיים במדינה פורחים. זה יהיה ערוץ לסגירת ההימורים הלא חוקיים.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מאחר וכולנו בעד קידום הספורט, אין ספק שנפעל להגברת מודעות הספורט בכל שכבות האוכלוסיה.

היום כמעט כולם עברו לשבוע עבודה של 5 ימים, ומתעורר הצורך לנצל את שעות הפנאי. יש ליצור תחלופות רציניות לשעות הפנאי, אחת מהם היא ספורט עממי.

אנו תומכים בתוכניתו של ד"ר יהושע דקל, ולא נוכל להשלים עם הפסקת בניית מתקנים ואולמות ספורט. בשבועות הקרובים נעמוד על המשמר ונאבק שלא תהיה פגיעה ריאלית במה שכבר קיים, הרע במיעוטו יהיה שהתקציב לא יקוצץ יותר.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

יש כבר ירידה של 15% מהתקציב של השנה שעברה.

ועדת החינוך והתרבות
27/11/96

רובי ריבלין:

כל התקציב קוצץ.

סגן שר החינוך והתרבות משה פלד:

אך הוא קוצץ ב- 10% .

היו"ר עמנואל זיסמן:

חוק הספורט, שהיזם שלו היה דדי צוקר, עבר בתקופה שלא היתה מספיק מודעות לספורט, ויש צורך בכמה תיקונים. אנו מצפים שתבואו בהצעות בקשר לחקיקה, כמו בעניין המאמנים שהוא נושא חשוב מאוד.

אנחנו מחזקים את רשות הספורט כדי שתרחיב ותעמיק את פעילותה.

הישיבה נעולה.

הישיבה נסתיימה ב- 11:05